

การค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

Trading of Thai-Chinese People in Thai Television Dramas, 2017 – 2022

Yan Liu¹ พัชรินทร์ บุรณะกร²
Yan Liu, Patcharin Buranakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมด้านการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นละครโทรทัศน์ไทยที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ในช่วงเวลา พ.ศ. 2560-2565 โดยเลือกละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อเรื่องที่โดดเด่นเกี่ยวกับการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน จำนวน 8 เรื่อง และใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์เนื้อเรื่องของละครโทรทัศน์ที่คัดเลือกไว้

ผลการศึกษาด้านความเชื่อพบว่า 1) คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการตั้งชื่อลูกหลานและร้านค้าด้วยตัวอักษรที่สื่อถึงความร่ำรวย ความกล้าหาญ และความบริสุทธิ์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขาย 2) ความเชื่อในการใช้สัญลักษณ์มงคลจีน โดยมีการติดภาพหรือตัวอักษรมงคลและการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน เพื่อเรียกเงินเรียกทองและเสริมโชคลาภให้กับการค้าขายของครอบครัว

ผลการศึกษาด้านค่านิยมพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนนิยมเลือกลูกชายคนโตเป็นผู้สืบทอดตำแหน่งและกิจการของครอบครัว และนิยมเลือกคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน และมีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับเดียวกันมาเป็นเนื้อคู่ของผู้สืบทอด เพื่อสร้างความมั่นคงและความเจริญให้กับการค้าขายของครอบครัว

คำสำคัญ (Keywords) : การค้าขาย; คนไทยเชื้อสายจีน; ความเชื่อและค่านิยม

Abstract

This research article aimed to analyze trading beliefs and values of the Thai-Chinese people shown in Thai television dramas, during 2017 – 2022. Eight dramas outstandingly presenting plots about trading of the Thai Chinese people were selected for this study. Research methodologies included documentary study and textual analysis of the data.

Research findings about beliefs were: 1) naming of descendants and the business, words conveying wealth, bravery, and purity were used for inspiration in the business operation, and 2) the Chinese auspicious symbols, the pictures or Chinese characters, and the statues of auspicious animals were employed for attracting money and prosperity to the family trading. Relating to values, the Thai Chinese people preferably choose the eldest son as the

Received: 2024-04-01 Revised: 2024-04-17 Accepted: 2024-04-25

¹ นักศึกษาด้านการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ a doctoral student, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University. E-mail: 517541551@qq.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ an advisor, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University. E-mail: patcharintara@yahoo.com

heir inheriting titles and business of the family. Also, spouses of the heirs would be selected from close economic background and classes, supporting prosperity and growth of families.

Keywords: trading; Thai-Chinese people; belief and value

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยกับประเทศจีนมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอันยาวนาน ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจถือเป็นหัวใจของความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ดังที่ วัชรญา ยะวิเชียร (2561: 389) กล่าวว่า คนจีนเดินทางมาเมืองไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าชาวจีนที่เดินเรือเข้ามาติดต่การค้าขายครั้นถึงสมัยอยุธยา บางส่วนได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและช่วยด้านการค้าสำเภาของไทยจนถึงสมัยกรุงธนบุรี จึงมีชาวจีนเข้ามาค้าขายและพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก จนทำให้ชาวจีนและลูกหลานชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยนั้นได้สร้างฐานะอย่างมั่นคง ปัจจุบันนี้ คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายในสังคมไทยได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ดังที่ เจิ่น จินหรง (ThaiPublica, 2564) กล่าวว่า แผนระยะเบี่ยงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกทำให้จีนเป็นคู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งของไทย ในปี พ.ศ. 2562 มีมูลค่าการค้าระหว่างกัน 14 พันล้านดอลลาร์ ในปีพ.ศ. 2563 ไทยนำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 ส่งออกไปจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 การส่งออกของไทยไปจีนคิดเป็นร้อยละ 12.2 ของการส่งออกรวม ดังนั้น บทบาททางด้านเศรษฐกิจของชาวจีนในสังคมไทยได้เพิ่มขึ้นเรื่อยมา ซึ่งจะส่งผลต่อการผลิตละครโทรทัศน์ด้วย ทำให้ละครโทรทัศน์ไทยที่พูดถึงคนไทยเชื้อสายจีนเพิ่มมากขึ้น ได้เผยแพร่วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยอย่างแพร่หลาย

ละครโทรทัศน์มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของพวกเราเป็นอย่างมาก ดังที่ องอาจ สิงห์ลำพอง (2557: 389) ได้กล่าวว่า ละครโทรทัศน์เป็นละครพูดที่มีการตกแต่งฉากให้เหมือนจริงเพื่อให้คนดูได้ความรู้ และความบันเทิง ดังนั้น การนำเรื่องราวของคนไทยเชื้อสายจีนมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ย่อมทำให้คนดูได้เห็นและเข้าใจถึงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ ความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในสังคมไทย อีกทั้ง ความเชื่อและค่านิยมเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการค้าขาย ดังที่ ธนาภรณ์ วิวัฒน์ศร (2556: 7) กล่าวว่า ความเชื่อ คือ การยอมรับสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นจริงมีอยู่จริงและมีอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดผลดีหรือผลร้ายต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงด้วยเหตุผล แต่เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มชนหรือสังคม ดังนั้น ความเชื่อในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน จึงหมายถึงวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในการทำค้าขายของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน มีอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดผลดีในการทำค้าขาย และเป็นพฤติกรรมของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายแสดงต่อสิ่งนั้น ๆ ตามความเชื่อที่คิดว่าทำอย่างนั้นแล้ว สิ่งนั้นจะช่วยบันดาลความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับตนเองและกิจการค้าขายของตนเอง จึงทำให้คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนั้นได้ให้ความสำคัญกับเรื่องความเชื่อเป็นอย่างมาก เช่น ความเชื่อเรื่องศาสนา ความเชื่อเรื่องการไหว้เทพเจ้าแห่งโชคลาภ ความเชื่อการตั้งชื่อ และความเชื่อในการใช้สัญลักษณ์มงคลจีน เป็นต้น นอกจากความเชื่อแล้ว ค่านิยมก็เป็นปัจจัยสำคัญในการบันดาลความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับการค้าขาย

ค่านิยมเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบและมีสันติสุข ดังที่ ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2544: 17) กล่าวว่า ค่านิยม คือ สิ่งที่คนสนใจปรารถนาจะเป็นหรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่าต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่น่าบูชายกย่องและมีความสุขที่ได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ และดังที่ อมรา พงศาพิชญ์ (2542: 96-97) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่กำหนดชีวิตของคนในสังคม ชีวิตของคนเราจะมีบุญหรือมี

ความเลื่อมก็ขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนในสังคมนั้น ๆ คุณค่าบางอย่างซึ่งสมาชิกในสังคมเห็นว่าดีหรือไม่ดี สังคมจะมีระบบค่านิยมของตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสังคมนั้น ๆ ดังนั้น ค่านิยมในการทำค้าขาย จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้การค้าขายเจริญรุ่งเรือง และมีผลต่อความคิดและการกระทำของผู้คนที่อาศัยอยู่ในสังคมไทยด้วย อย่างเช่น ค่านิยมในการเลือกผู้สืบทอดและค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ของผู้สืบทอด ล้วนมีผลกระทบต่อความเจริญรุ่งเรืองของการค้าขาย

ด้วยสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจที่จะศึกษางานวิจัยเรื่องการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมด้านการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมด้านการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นละครโทรทัศน์ไทยที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ในช่วงเวลา พ.ศ. 2560-2565 โดยเลือกละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อเรื่องที่โดดเด่นเกี่ยวกับการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน จำนวน 8 เรื่อง และศึกษาจากเนื้อเรื่องตามทีละครโทรทัศน์เสนอ ดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อละครโทรทัศน์ไทย

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ปีออกอากาศ	จำนวนตอน	ช่องทางการออกอากาศ
1	หงส์เหนือมังกร	2560	15 ตอน	สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
2	ชาติเสือพันธุ์มังกร	2561	12 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
3	ไข่มุกมังกรไฟ	2561	14 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
4	เลือดข้นคนจาง	2561	18 ตอน	ช่องวัน
5	กรงกรรม	2562	19 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
6	สร้อยสะบันงา	2565	16 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
7	คุณชาย	2565	17 ตอน	ช่องวัน
8	ชานเสน่หา	2565	14 ตอน	สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์เนื้อเรื่องของละครโทรทัศน์ที่คัดเลือกไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนใน

สังคมไทย

3.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและค่านิยมในการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

3.3 รวบรวมข้อมูลละครโทรทัศน์ไทยที่นำเสนอเรื่องราวของคนไทยเชื้อสายจีน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 เฉพาะเรื่องที่มีเนื้อเรื่องโดดเด่นเกี่ยวกับการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน จำนวน 8 เรื่อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและค่านิยมในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายที่ได้จากในละครโทรทัศน์ไทยที่คัดเลือกไว้ วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยเรื่อง การค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 สรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

พบว่า ความเชื่อในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 สามารถแบ่งเป็น 2 ประการ ได้แก่

ความเชื่อในการตั้งชื่อ

ความเชื่อในการตั้งชื่อของลูกหลาน

คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมตั้งชื่อด้วยตัวอักษรที่เป็นมงคล ซึ่งมีทั้งความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญ และความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงความสวยและความบริสุทธิ์มาตั้งชื่อให้ลูกหลาน

ความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญ

การใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญ คือ การใช้ตัวอักษรจีนที่สื่อความหมายถึงความยิ่งใหญ่ และส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสัตว์ในป่า ในละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ ได้พูดถึงชื่อของเจ้าของไร่ชาและชื่อของลูกค้าเจ้าของไร่ชา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายชื่อของตัวละครหลักในละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ

ลำดับ	ชื่อตัวละคร	คำอธิบาย
1	อาหลาง	ลูกชายของไป๋หู่ คู่แค้นพระเอก เจ้าเล่ห์ ต้องการความเป็นที่หนึ่ง
2	จางเจินหลง	มังกรหนุ่มสุขุม มีเบื้องหลังซับซ้อน เลือกเดินบนเส้นทางค้ายาเสพติด เพื่อปกป้องชีวิต
3	ไป๋หู่	พ่อของอาหลาง เจ้าของไร่ชา

จากตัวอย่างตาราง เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญตั้งชื่อให้ลูกหลาน อย่างเช่น คำว่า ไป๋หู่ ที่เป็นชื่อของเจ้าของไร้ชา เป็นชื่อที่มาจากคำว่า 白虎 (bai hu) ในภาษาจีน หมายถึงเสือสีขาว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของผู้ทรงอำนาจ กล้าหาญและแข็งแกร่งสมเป็นผู้นำ นอกจากนี้ ในความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน เสือยังเป็นสัตว์ที่เสริมดวงการเงิน สามารถทำให้ลูกค้า พ้นงาน หรืออยู่อาศัยเชื่อฟังคำพูดของตนเอง ส่วนลูกชายของเจ้าของไร้ชาไป๋หู่ ชื่อ อาหลาง มาจากคำว่า 阿狼 (a lang) ในภาษาจีน หมายถึงหมาป่า ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งอิสรเสรี ผู้ชนะ ความรัก ความกล้าหาญ ความทุ่มเท ต่อสิ่งที่เชื่อและสิ่งที่ทำ สะท้อนให้เห็นถึงความหวังที่มีต่อลูกของพ่อที่ทำการค้าขาย หวังว่าลูกของตนเอง สามารถเป็นคนกล้าหาญและสามารถควบคุมอำนาจได้ สำหรับคำว่า เจิ้นหลง มาจากคำว่า 振龙 (zhen long) ในภาษาจีน หมายถึงมังกร ซึ่งเป็นสัตว์สำคัญที่สุดของชาวจีนและเป็นสัตว์ชนิดเทพที่ศักดิ์สิทธิ์ สามารถแหวกน้ำดำดินได้ มังกรจึงเหมาะมากสำหรับการส่งเสริมธุรกิจการค้าให้รุ่งเรืองโดยเฉพาะร้านค้า เพราะชาวจีนเชื่อว่ามังกรสามารถช่วยเรียกโชคลาภให้มาเยือน และมีอำนาจมากพอในการควบคุมสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น ทั้งคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมนำคำนี้มาตั้งชื่อให้ลูกผู้ชาย

ความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงความสวยและความบริสุทธิ์

ในความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายเชื่อว่า การเป็นผู้หญิงต้องมีความสวยงามและความบริสุทธิ์ ซึ่งนิยมใช้คำที่สื่อถึงความงาม ความสุขที่ล้ำค่าและความบริสุทธิ์ตั้งชื่อให้ลูกสาว ในละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ ได้พูดถึงชื่อของนางเอกและนางเอกรอง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 รายชื่อของตัวละครหลักในละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ

ลำดับ	ชื่อตัวละคร	คำอธิบาย
1	ลิ้งจู	ลูกสาวของเจ้าของไร้ชา
2	ไป๋หลิง	ลูกสาวของไป๋หู่ เป็นน้องสาวคนละแม่กับอาหลาง

จากตัวอย่างเห็นว่า คำว่า ลิ้งจู เขียนเป็นภาษาจีนคือ 丽珠 (li zhu) หมายถึง ไข่มุกที่สวยงาม เนื่องจากไข่มุกเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ สมัยโบราณเชื่อกันว่าไข่มุกเป็นของที่มีค่าสูงส่งเหมาะสมสำหรับชนชั้นสูงเท่านั้น แต่ในปัจจุบัน ไข่มุกเสมือนหยดน้ำตาแห่งความสุขของเทพิดาที่หลั่งออกมาให้กับชะตาชีวิตของมนุษย์ สื่อถึงความล้ำค่า และความบริสุทธิ์ สำหรับนางเอกรองที่ชื่อ ไป๋หลิง ตรงกับคำว่า 百灵 (bai ling) ในภาษาจีน หมายถึงนกจาบผ่น ซึ่งสามารถสื่อถึงความหวาน ความน่ารักและความงามของผู้หญิง จากที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงความสวยงาม ความหวานและความบริสุทธิ์มาตั้งชื่อให้ลูกสาว หวังว่าลูกสาวของตนเองกลายเป็นคนเรียบร้อยและคนที่สวยงาม

จากตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่า ความเชื่อในการตั้งชื่อให้ลูกหลานของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายสามารถแบ่งเป็น 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก ความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงอำนาจและความกล้าหาญ มาตั้งชื่อให้ลูกหลาน เช่น เสือ ม้าป่า มังกร เพื่อให้ลูกหลานของตนเองกลายเป็นคนที่มีอำนาจในการควบคุมธุรกิจค้าขายของครอบครัวได้ และเป็นคนที่มีความกล้าหาญกับความอดทนในการฝ่าฟันอุปสรรคที่พบในกระบวนการทำค้าขาย ประการที่ 2 ความเชื่อในการใช้คำที่สื่อถึงความสวยงามและบริสุทธิ์มาตั้งชื่อให้ลูกหลาน อย่างคำว่า ลิ้งจู (หมายถึง ไข่มุกที่สวยงาม) และไป๋หลิง (หมายถึง นกจาบผ่น) เป็นต้น สื่อให้เห็นถึง

การให้ความสำคัญกับความสวยงาม ความบริสุทธิ์ และความน่ารักของผู้หญิงที่เกิดในครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย ความเชื่อดังกล่าว ล้วนเป็นความเชื่อที่มีเหตุผล สามารถช่วยบันดาลความสำเร็จให้เกิดขึ้นกับธุรกิจค้าขายของครอบครัว

ความเชื่อในการตั้งชื่อร้านค้า

ชื่อร้านค้าสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของเจ้าของร้านค้า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรือง และความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความทันสมัย รายละเอียดดังนี้

ความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรือง

ในละครโทรทัศน์ไทยเรื่อง กรงกรรม ได้พูดถึงคนจีนเฮียเซ่ง ชื่อจริง หลักเซ่ง อัครรุ่งเรืองกิจ ได้แต่งงานกับผู้หญิงไทยที่ชื่อย้อย หลังแต่งงานและคลอดลูกแล้ว ทั้งครอบครัวได้เปิดโรงสีข้าวกับร้านค้า โดยตั้งชื่อร้านค้าว่า อัครรุ่งเรืองพานิช 马业盛 (ma ye sheng) ดังภาพที่ 1

ที่มา : รูปถ่ายในละครโทรทัศน์เรื่อง กรงกรรม, ปี 2566

จากตัวอย่างภาพที่ 1 เห็นได้ว่า ร้านอัครรุ่งเรืองพานิช 马业盛 (ma ye sheng) เป็นการตั้งชื่อด้วยแซ่หรือนามสกุลของเจ้าของร้าน คำว่า อัครรุ่งเรือง เป็นนามสกุลของเจ้าของร้านเฮียเซ่ง และเป็นนามสกุลที่มีความหมายเจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้า คำว่า พานิช หมายถึงการค้าขาย สามารถบ่งบอกถึงประเภทและจุดมุ่งหมายของร้านคือการการค้าขาย กลวิธีการตั้งชื่อร้านด้วยแซ่หรือนามสกุลสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับตระกูลได้ และสามารถสร้างความสำเร็จให้ตระกูลได้ เพื่อให้สินค้าที่จำหน่ายและชื่อเสียงตระกูลได้รับความน่าเชื่อถือจากลูกค้าและผู้คนในสังคม นอกจากนี้ ในป้ายชื่อร้านยังได้ปรากฏตัวอักษรที่เป็นภาษาจีนว่า 马业盛 (ma ye sheng) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้แซ่ 马 (ma) ประกอบกับคำว่า 业盛 (ye sheng) ที่หมายถึงธุรกิจค้าขายเจริญรุ่งเรือง ซึ่งการใช้ตัวอักษรจีนเหล่านี้ สามารถสร้างอัตลักษณ์ความเป็นจีนในสังคมไทยได้ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรืองมาช่วยเรียกโชคลาภให้กับการค้าขายของครอบครัว และสะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังที่หวังว่าการค้าขายของครอบครัวสามารถประสบความสำเร็จและรุ่งโรจน์ตลอดไปของคนไทยเชื้อสายจีน

ความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่มีความทันสมัย

นอกจากความเชื่อในการใช้ตัวอักษรที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรืองแล้ว คนไทยเชื้อสายจีนยังนิยมตั้งชื่อตามกระแสนิยมของสังคม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการช่างสังเกตการตลาดและการเลือกใช้คำที่สื่อถึงความทันสมัยของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย ในละครโทรทัศน์เรื่อง กรงกรรม ได้กล่าวถึงนางเอกเรณูกำลังจะเปิดร้านเสื้อผ้าให้น้องสาว มาของเรณูจึงช่วยตั้งชื่อร้านและสั่งทำป้ายชื่อร้านค้าให้ และมาเรณูได้บอกว่าชื่อนี้เขาเป็นคนตั้งเอง ถึงแม้ว่าไม่รู้คำว่า บุติก หมายถึงอะไร แต่เห็นคนในสังคมกำลังนิยมกัน จึงนำมาตั้งชื่อร้านค้า เพื่อดึงดูดลูกค้า ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ป้ายชื่อร้านตัดผ้า

ที่มา : จับภาพจากละครโทรทัศน์เรื่อง กรงกรรม ตอนที่ 11, ปี 2567

จากตัวอย่างเห็นได้ชัดว่า การตั้งชื่อร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีนนั้น นิยมตั้งชื่อด้วยการนำชื่อของตนเองไปผสมกับคำศัพท์ที่กำลังเป็นกระแสนิยมในสังคม อย่างเช่น การตั้งชื่อร้านตัดผ้าว่า เรณูบุติก ซึ่งคำว่า เรณูเป็นชื่อของเจ้าของร้าน คำว่า บุติก หมายถึงร้านขนาดเล็กที่ขายเสื้อผ้าและเครื่องประดับต่างๆ แบบนำสมัย ซึ่งเป็นคำที่ได้รับความนิยมในสังคมสมัยนั้น สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ทันสมัยให้กับร้านตัดผ้า เพื่อให้ลูกค้าเห็นถึงความทันสมัยและสมัยนิยมของฝีมือในการตัดเสื้อโดยผ่านการตั้งชื่อร้านค้าด้วยคำทันสมัย สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในการเลือกคำศัพท์ที่เป็นที่นิยมในสังคมมาตั้งชื่อร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีน ยังสามารถเห็นถึงลักษณะนิสัยที่เป็นคนช่างสังเกตการตลาดของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายด้วย

ความเชื่อเรื่องการใช้สัญลักษณ์มงคลจีน

ความเชื่อเรื่องการใช้สัญลักษณ์มงคลจีนมีผลต่อการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ฮวงจุ้ย ดังที่ สุภัทรา โยธินศิริกุล (2561: 133) กล่าวว่า การใช้สัญลักษณ์มงคลจีนจะช่วยเสริมให้ผู้ประกอบการค้าขายเกิดความเชื่อมั่นในการทำการค้าขาย โดยผู้คนส่วนใหญ่เชื่อว่า การใช้สัญลักษณ์มงคลจีนตามศาสตร์ฮวงจุ้ยจะทำให้เกิดกำลังใจและความมั่นใจในการประกอบธุรกิจการค้า ดังนั้น การใช้สัญลักษณ์มงคลจีนในงานวิจัยเรื่องนี้ หมายถึง สัญลักษณ์ที่มีความหมายมงคลที่ปรากฏในร้านค้า ห้องทำงาน และโรงงาน สามารถทำให้เกิดความโชคลาภและกำลังใจในการทำค้าขาย ซึ่งรวมถึงการติดภาพหรือตัวอักษรมงคลและการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน

การติดภาพหรือตัวอักษรมงคล

การติดภาพหรือตัวอักษรมงคล คือ การติดตัวอักษรจีนหรือรูปภาพที่สื่อถึงความมงคลในร้านค้า ห้องทำงาน และโรงงาน เพื่อทำให้การค้าขายเจริญรุ่งเรือง ในละครโทรทัศน์ เรื่อง ชาตีสื่อพันธัมมกร หน้าร้านข้าวต้มได้ปรากฏตัวอักษรจีนที่เขียนไว้กระดาดสีแดง อ่านว่า 一见发财 (yi jian fa cai อี้เจียนฟาฉาย) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ภาพมงคลจีนที่ติดไว้หน้าร้านข้าวต้ม

ที่มา : จับภาพจากละครโทรทัศน์ เรื่อง ชาตีสื่อพันธัมมกร ตอนที่ 03, ปี 2567

จากตัวอย่างรูปภาพ เห็นว่า กระดาษสีแดงกับตัวอักษรสีทองเป็นสิ่งที่สื่อถึงความโชคลาภกับความร่ำรวย เชื่อว่าสิ่งมงคลสามารถนำความโชคลาภสู่ร้านค้าได้ สำหรับตัวอักษรที่อ่านว่า 一见发财 (yi jian fa cai อี้เจียนฟาฉาย) หมายถึง พบเข้าแล้วจะร่ำรวย ซึ่งเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าของยมทูตชาวดำ โดยผู้เป็นพี่คือ ยมทูตขาวมีชื่อว่า ไป๋อู่ฉาง เป็นยมทูตใส่ชุดคลุมเงินโบราณสีขาว สวมหมวกทรงสูงสีขาว โดยบนหน้าหมวกจะสลักอักษรจีนที่แปลว่า พบเข้าแล้วจะร่ำรวย ซึ่งคนจีนเชื่อว่า ยมทูตขาวด้านนอกจากมีหน้าที่จับวิญญาณของผู้ตายแล้ว ยังมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ ไม่ให้วิญญาณของผู้ตายทำร้ายคนอื่น คนไทยเชื้อสายจีนจึงเชื่อว่าถ้าเห็นเข้าแล้วจะเป็นเรื่องที่โชคดี และจะทำให้ร่ำรวย ดังนั้น จึงนิยมติดตัวอักษร 一见发财 (yi jian fa cai อี้เจียนฟาฉาย) ไว้หน้าร้าน เพราะเชื่อว่าเป็นคำมงคล สามารถทำให้ผู้ขายกับผู้ซื้อโชคดีและร่ำรวย

นอกจากตัวอักษรจีนที่เขียนไว้กระดาษสีแดงแล้ว คนไทยเชื้อสายจีนยังนิยมแขวนรูปภาพที่มีความหมายมงคลไว้ในร้านค้าหรือห้องทำงาน เพื่อปรับฮวงจุ้ยและเสริมดวงโชคลาภให้กับการค้าขายของครอบครัว ในเรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ ได้ปรากฏฉากที่เป็นห้องทำงานของเจ้าของไรชา ซึ่งมีรูปภาพที่เป็นตัวอักษรจีนคำว่า 龙 (long หลง) แขวนในห้องทำงาน ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ภาพมงคลจีนในห้องทำงาน

ที่มา : จับภาพจากละครโทรทัศน์ เรื่อง ไข่มุกมังกรไฟ ตอนที่ 01, ปี 2567

จากตัวอย่างรูปภาพ เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนนิยมแขวนรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับมังกร ซึ่งเป็นรูปภาพที่มีตัวอักษรจีนคำว่า 龙 (long หลง) หมายถึง มังกร ในภาษาไทย เพราะมังกรถือว่าเป็นสัตว์สำคัญที่สุดของคนไทยเชื้อสายจีนและเป็นสัตว์เทพที่ศักดิ์สิทธิ์ ดังที่ ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์ (2544: 42) กล่าวว่า มังกรคือหัวใจของความเข้มแข็ง ความดี และการนำนวยพร มังกรเป็นผู้ยึดมั่นในธรรมะและบารมี จึงช่วยให้เกิดความมั่งคั่ง ร่ำรวยและมีความสุขแก่ผู้คนที่อาศัยอยู่ในสังคมได้ ดังนั้น คนไทยเชื้อสายจีนจึงมีความเชื่อในการใช้รูปภาพมังกรมาเรียกความโชคลาภและความร่ำรวยในการค้าขาย เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการทำการค้าขายให้เจริญรุ่งเรือง สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในการพึ่งพาสัญลักษณ์มงคลจีนในการการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน

จากตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการใช้รูปภาพและตัวอักษรจีนที่มีความหมายมงคลมาติดที่ร้านค้า ห้องทำงาน และโรงงาน เชื่อว่า การติดภาพและตัวอักษรมงคลจีนสามารถทำให้เกิดความโชคลาภและกำลังใจในการการค้าขาย สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในการใช้สัญลักษณ์มงคลจีนมาช่วยเสริมให้ผู้ประกอบการค้าขายเกิดความเชื่อมั่นและกำลังใจในการการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน

การจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน

รูปปั้นสัตว์มงคลจีน คือ รูปปั้นสัตว์ต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมฮวงจุ้ยให้กับคนในครอบครัวและกิจการร้านค้า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน อำนาจ หรือหน้าที่การงาน เพื่อช่วยเรียกเงินเรียกทองและเสริมโชคลาภ นอกจากนี้

ยังสามารถเป็นของตกแต่งบ้านให้สวยงามน่าอยู่อาศัยอีกด้วย ในงานวิจัยเรื่องนี้ รูปปั้นสัตว์มงคลจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 ที่มีเนื้อเรื่องโดดเด่นในการทำค้าขาย จะรวมถึงสิงโตและเซียมซู ดังนี้

ในละครโทรทัศน์ไทย เรื่อง สร้อยสะบันงา ได้ปรากฏฉากที่เป็นโต๊ะทำงานของพระเอกเทียน ซึ่งเป็นลูกชายของเจ้านายโรงสี บนโต๊ะทำงาน ได้จัดตั้งลูกคิด รูปปั้นสิงโต และรูปปั้นเซียมซู ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 รูปปั้นสิงโตและรูปปั้นเซียมซูบนโต๊ะทำงาน

ที่มา : จับภาพจากละครโทรทัศน์ เรื่อง สร้อยสะบันงา ตอนที่ 01, ปี 2567

จากตัวอย่างรูปภาพ เห็นว่า บนโต๊ะทำงานของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายได้จัดตั้งรูปปั้นสิงโตสีทองและรูปปั้นเซียมซูสีทอง ซึ่งเป็นสัตว์มงคลจีนของประเทศจีน ดังที่ ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์ (2544: 89) กล่าวว่า สิงโตมีรูปร่างหน้าตาน่ากลัว และถูกสมมติให้เป็นผู้ทำหน้าที่ขับไล่ภูตผีปีศาจให้ตกใจกลัวหนีไป อีกทั้ง สิงโตเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ ความเข้มแข็งอันศักดิ์สิทธิ์ ความกล้าหาญ และความแข็งแกร่งอดทน ดังนั้น คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมจัดตั้งรูปปั้นสิงโตเพื่อแก้ฮวงจุ้ยและช่วยเรียกโชคลาภ และเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย สำหรับรูปปั้นเซียมซู หรือเรียกว่า กบคาบเหรียญ เป็นที่นิยมสำหรับกลุ่มคนที่ทำค้าขาย เชื่อว่า เซียมซูเป็นกบที่มาจากสวรรค์ เสริมในเรื่องของเงินทองโชคลาภไหลมาเทมา นิยมตั้งไว้บริเวณโต๊ะทำงาน หรือใส่ไว้ในลิ้นชักเก็บเงินเพื่อให้คนค้าขายเกิดกำลังใจในการทำค้าขาย

จากตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลบนโต๊ะทำงาน เพื่อเป็นการปรับฮวงจุ้ยและช่วยเรียกโชคลาภให้กับกิจการร้านค้าของตนเอง จากความเชื่อในการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีนเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้ออกจากชีวิตของตนเอง การผลักดันให้เป็นผู้มีความสามารถในการทำค้าขาย และการเรียกความโชคลาภกับความเจริญรุ่งเรืองในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีน

2. ค่านิยมในการทำค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565

ค่านิยมในการเลือกผู้สืบทอดการค้าขาย

การให้ความสำคัญกับลูกชายคนโต

ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนเป็นครอบครัวใหญ่ จึงทำให้ผู้ใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับลูกผู้ชายมากกว่าลูกผู้หญิง และให้ความสำคัญกับลูกชายคนโตมากกว่าลูกชายคนเล็ก ในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณชาย ได้พูดถึงคุณแม่ของพระเอกอาเทียนกำลังจะพาอาเทียนเข้าประชุมสมาคมการค้า และได้พบเจอเมียรองที่ชื่อจันทร์อยากพาลูกชายอาหยางไปเข้าประชุมด้วยกัน นายแม่จึงสั่งให้อาหยางไปเล่นที่อื่น เพื่อไม่ให้อาหยางเข้าประชุม ดังตัวอย่าง

นายแม่: พาหยางไปเล่นที่อื่น อย่าให้เข้ามาวุ่นวายแถวนี้ ผู้ใหญ่เขาจะ

ประชุมเรื่องสำคัญกัน ไป อาเทียน

จันทร์: ทำไมดิฉันกับลูกถึงเข้าไปไม่ได้ ในเมื่อนายแม่กับลูกยังเข้าไปได้เลย

นายแม่: ลูกอ้วนกับลูกลื้อมันไม่เหมือนกัน ลูกอ้วนเป็นลูกชายคนโต เป็น
คนที่ต้องสืบทอดงานต่อจากเจ้าสัว แล้วก็สืบทอดตำแหน่งสมาคมห้า
มังกร ส่วนลูกลื้อ เป็นลูกชายคนรอง เป็นแค่ตัวสำรองของตระกูล

(คุณชาย : ตอนที่ 01)

จากตัวอย่างเห็นว่า ครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนได้ให้ความสำคัญกับลูกชายคนโตมากกว่าลูกชาย
คนที่สอง นิยมให้ลูกชายคนโตเป็นคนที่ต้องสืบทอดงานต่อจากผู้ใหญ่ และเป็นคนที่ต้องสืบทอดตำแหน่งสมาคม
การค้า ลูกชายคนโตจึงมีสิทธิ์ในการเข้าประชุมต่าง ๆ ที่สมาคมการค้าจัดขึ้นตั้งแต่เด็ก สำหรับลูกชายคนที่สอง
มักจะถูกมองเป็นตัวสำรองของตระกูล สะท้อนให้เห็นถึงลูกชายคนโตมีฐานะที่สูงกว่าลูกชายคนอื่นในครอบครัว
ของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย และสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมที่นิยมเลือกลูกชายคนโตมาเป็นผู้สืบทอด
ต่อจากผู้ใหญ่ในการทำค้าขาย

การให้ความสำคัญกับการประกอบสร้างครอบครัว

ทั้งคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนย่อมคุ้นเคยกับสำนวนคำว่า 成家立业 (cheng jia li ye เฉิงเจีย
ลี่ยื่อ) ซึ่งหมายถึง ก่อร่างสร้างตัว โดยต้องแต่งงานมีลูกก่อน หลังจากนั้นค่อยเริ่มสร้างธุรกิจหรือกิจการของ
ตนเอง ดังนั้น คนจีนจึงมีค่านิยมในการเร่งเรื่องการแต่งงานของลูกชาย และนิยมเอาเรื่องการประกอบสร้าง
ครอบครัวของลูกหลานมาเป็นคุณสมบัติในการเลือกผู้สืบทอดในการทำค้าขาย

ในละครโทรทัศน์ เรื่อง คุณชาย กล่าวถึง เจ้าของโรงสีข้าวและหัวหน้าสมาคมห้ามังกรเจ้าสัวซึ่งกำลัง
จะวางแผนลงมือและยกกิจการทั้งหมดให้กับลูกชายคนโตอาเทียน แต่คำนึงถึงธรรมเนียมของจีน ต้องแต่งงาน
มีลูกไว้สืบสกุลก่อน แล้วค่อยสืบทอดกิจการต่อจากผู้ใหญ่ นายแม่จึงต้องหาคนที่เหมาะสมมาแต่งงานกับอา
เทียน ดังตัวอย่าง

เจ้าสัวซ่ง: อ้วนคิดเรื่องนี้ไว้แล้วนะ อ้วนเองก็อยากจะวางแผนแล้วเหมือนกัน
อ้วนไปดูฤกษ์มาแล้ว อีกแค่หกเดือนเท่านั้นแหละ แต่ว่าตามธรรมเนียม
เนีย อาเทียนอ่ะจะต้องแต่งงานก่อน มีลูกไว้สืบสกุล อ้วนถึงจะวางใจว่า
กิจการและสมาคมห้ามังกรมีคนสืบทอดต่อไปอีก

นายแม่: วางใจได้เจ้าสัว อ้วนจะหาคนที่เหมาะสมให้อ้วนเอง

(คุณชาย : ตอนที่ 02)

จากตัวอย่างเห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีธรรมเนียมที่ต้องให้ลูกชายคนโตสร้าง
ครอบครัวของตนเองก่อน จากนั้นค่อยสืบทอดกิจการต่อจากผู้ใหญ่ในครอบครัว เนื่องจากคนไทยเชื้อสายจีน
เชื่อว่า การแต่งงานและการเลี้ยงลูกสามารถทำให้ตนเองได้เรียนรู้ความรับผิดชอบและความอดทน ซึ่งสามารถ
นำไปใช้ในกระบวนการทำค้าขาย ดังนั้น คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายจึงนิยมให้ว่าที่ผู้สืบทอดแต่งงานมี
ลูกไว้สืบสกุลก่อน แล้วค่อยรับมือเรื่องการดูแลกิจการร้านค้า

จากตัวอย่างข้างต้นทั้งหมด สรุปได้ว่า ค่านิยมในการเลือกผู้สืบทอดกิจการของคนไทยเชื้อสายจีนที่
ทำการค้าขายสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ ค่านิยมการให้ความสำคัญกับลูกชายคนโต ซึ่งนิยมเลือก
ลูกชายคนโตมาเป็นผู้สืบทอดกิจการโดยตามธรรมเนียมจีน และค่านิยมในการให้ความสำคัญกับการประกอบ
สร้างครอบครัวของผู้สืบทอด นิยมให้ผู้สืบทอดแต่งงานและคลอดลูกก่อนสืบทอดกิจการหรือตำแหน่งต่อจาก
ผู้ใหญ่

ค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ของคนค้าขาย

การเลือกเนื้อคู่ของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายถือว่าเป็นเรื่องสำคัญของตระกูลและครอบครัว คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่า การได้ภรรยาที่ดีสามารถช่วยให้ธุรกิจค้าขายของครอบครัวเจริญรุ่งเรืองได้ ค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ของคนค้าขายที่ปรากฏในงานวิจัยเรื่องนี้ รวมถึงค่านิยมที่เกี่ยวกับการเลือกคนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน และค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ที่มีความสามารถในการค้าขาย ดังนี้

ค่านิยมในการให้ความสำคัญกับคำว่า คู่ควรกัน

คู่ควรกัน หมายถึง บ่าวสาวทั้ง 2 ฝ่ายต้องมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน และมีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับเดียวกัน ความมีตังค์ก็พอ ๆ กัน และมีชนชั้นที่ใกล้เคียงกัน คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อกันว่าทำแบบนี้สามารถทำให้ครอบครัวมีความสุข ในละครโทรทัศน์ เรื่อง ชาตีสื่อพันธุ์มังกร กล่าวถึงเจ้าของร้านของโรงน้ำชากำลังจะให้ลูกสาวไปคู่ตัว เพราะอยากให้ลูกสาวแต่งงานกับลูกชายของเจ้าของร้านขายเหล้า อยากได้ลูกเขยที่มีฐานะใกล้เคียงกันกับครอบครัวของตนเอง ดังตัวอย่าง

อาเจ็ก: ไปคู่ตัวหรือ ทำไมเร็วจัง อ้าวไม่ไป

อาเจ็ก: เลิกห่วงได้แล้ว อาหยงเป็นลูกชายของอาคุณ ที่บ้านเปิดร้านค้าเหล้า แล้วเป็นเจ้ามือหอยเถื่อน ฐานะทางบ้านไม่เลวนะ ลี้อย่างกังวลนะ อ้าวไม่ส่งลื้อไปลำบากหรือ

(ชาตีสื่อพันธุ์มังกร : ตอนที่ 06)

จากตัวอย่างเห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมเลือกเนื้อคู่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกันให้ลูกของตนเอง และนิยมเลือกคนที่ประกอบอาชีพค้าขายในสายเดียวกัน เพื่อให้ลูกของตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดีหลังแต่งงาน อีกทั้ง ยังสามารถช่วยกันพัฒนาธุรกิจค้าขายของทั้งสองครอบครัวให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกันได้ สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกันให้กับลูกหลานของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย

ในละครโทรทัศน์เรื่อง คุณชาย กล่าวถึง ครอบครัวของพระเอกอาเทียนกำลังเลือกเนื้อคู่ให้อาเทียน ผู้ใหญ่เห็นว่าหญิงพินที่มาจากตระกูลชื่อดังกำลังตกอยู่ในสภาพที่ลำบาก ทรัพย์สินสมบัติอะไรไม่เหลือแล้วทั้งนั้น แต่ก็อยากได้หญิงพินมาเป็นภรรยาของอาเทียน เนื่องจากหญิงพินเป็นคนที่มาจากตระกูลชื่อดังและเป็นคนที่อ่อนโยนและมีมารยาท สามารถทำให้อาเทียนดูทรงเสริมกันให้ยังสมบูรณ์แบบ ดังตัวอย่าง

จันทร์: นี่ก็ไปคว้าหญิงพินลูกท่านชายภัทรมา ได้ยินว่าเหลือแต่ชื่อทรัพย์สินสมบัติอะไรไม่เหลือแล้วทั้งนั้น ไม่อย่างนั้น ก็คงไม่เอาวังมาจำนองกับนายแม่หรือ แต่ตระกูลช่งนะร่ำรวยมหาศาล ขาดก็แต่ชาติตระกูลที่มาเชิดชูที่อยากได้หญิงพินนะ ก็คงเพราะสิ่งนี้

ป่านวล: นั่นสิเจ้าคะ ถึงทางนั้นจะเหลือแต่ชื่อ แต่ถ้าคุณเทียนได้คุณหญิงพินมาเป็นคู่ ก็จะได้ดูทรงเสริมกันให้ยังสมบูรณ์แบบนะเจ้าคะ

(คุณชาย : ตอนที่ 02)

จากตัวอย่างเห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนอกจากให้ความสำคัญกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเนื้อคู่แล้ว ยังสนใจชื่อเสียงของตระกูลด้วย นิยมเลือกเนื้อคู่ที่มาจากตระกูลชื่อดัง ถึงแม้ว่าสมบัติเงินทองจะสู่ครอบครัวของตนเองไม่ได้ แต่ก็คิดว่าการได้เนื้อคู่ที่มาจากตระกูลชื่อดังสามารถทำให้ตระกูลของตนเองสมบูรณ์แบบมากขึ้น

ค่านิยมในการให้ความสำคัญกับความสามารถของเนื้อคู่

ความสามารถของเนื้อคู่เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกเนื้อคู่ของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขาย ในละครโทรทัศน์ เรื่อง คุณชาย กล่าวถึง จิวกำลังสอบถามเรื่องคู่หมั้นของพระเอกอาเทียน รู้สึกคู่หมั้นของอาเทียนหน้าตาสวย เหมาะสมที่เป็นเนื้อคู่ของผู้สืบทอดกิจการของตระกูลช่ง อาเทียนฟังแล้วก็รู้สึกโชคดีที่ได้หญิงพัฒนาเป็นคู่หมั้น ดังตัวอย่าง

จิว: ผู้หญิงที่มาหาคุณวันนี้เป็นคู่หมั้นคุณหรือ

จิว: เขาสวยดีนะ

อาเทียน: นอกจากจะสวยแล้ว เธอยังเป็นผู้หญิงที่ฉลาดอีกด้วย เป็นคนกล้าคิดกล้าทำ ผมโชคดีมากเลยนะที่ได้เธอเป็นคู่หมั้น ถ้าเป็นคนอื่น ผมคงจะไม่สบายใจแบบนี้

(คุณชาย : ตอนที่ 09)

จากตัวอย่างเห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมเลือกคนที่มีหน้าตาสวยงาม ฉลาด และเป็นคนกล้าคิดกล้าทำมาเป็นเนื้อคู่ของผู้สืบทอด สามารถช่วยตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของกิจการในครอบครัวได้ เนื่องจากคนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่า การได้ภรรยาที่ดี ถือเป็นการเสริมความโชคดีให้กับครอบครัว

จากตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีค่านิยมในการเลือกเนื้อคู่ของผู้สืบทอดตระกูลตามธรรมเนียมจีน สามารถแบ่งเป็น 2 ประการ ได้แก่ ประการที่แรก นิยมเลือกคนที่คู่ควรกัน มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน มีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับเดียวกัน และมีชนชั้นที่เท่า ๆ กัน เพื่อให้ชีวิตหลังแต่งงานมีความสุข อีกทั้ง ยังได้ให้ความสำคัญของชื่อเสียงตระกูลของเนื้อคู่ นิยมเลือกคนที่มาจากตระกูลชื่อดัง ประการที่ 2 นิยมเลือกคนที่มีความสามารถในการดูแลงานบ้านและกิจการค้าขายของครอบครัว มีหน้าตาสวยงาม ฉลาด และเป็นคนกล้าคิดกล้าทำ เพื่อให้กิจการค้าขายของครอบครัวเจริญรุ่งเรือง และเพื่อสร้างความสุขให้กับครอบครัว

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์ความเชื่อและค่านิยมด้านการค้าขายของคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2560-2565 ผลการวิจัยด้านความเชื่อพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายมีความเชื่อในการตั้งชื่อลูกหลานและร้านค้าด้วยตัวอักษรที่สื่อถึงความโชคดี ความร่ำรวย ความกล้าหาญและความบริสุทธิ์ และมีความเชื่อในการใช้สัญลักษณ์มงคลจีน เชื่อว่าการติดภาพหรือตัวอักษรมงคล และการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีนสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปิยะแสง จันทวงศ์ไพศาล (2552: 10-11) กล่าวว่า ความเชื่อเพียงสิ่งเล็กๆ น้อยๆ สามารถส่งอิทธิพลและพลังงานกับสิ่งรอบ ๆ ตัวได้ โดยความเชื่อในการใช้สิ่งของหรือตัวอักษรมงคล ซึ่งคนจีนเชื่อกันมาแต่โบราณจะทำให้เกิดโชคดีและความเป็นสิริมงคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา โยธินศิริกุล (2561: 119) ได้ศึกษาเรื่อง สิริมงคลจีนกับความเชื่อตามศาสตร์ฮวงจุ้ยของชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช พบว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราชมีการใช้อุปกรณ์ปรับฮวงจุ้ย เช่น รูปปั้น ภาพมงคล โคมแขวน โคมบาย ป้ายอักษรมงคล วัตถุมงคล และการบูชาเทพเจ้า เพื่อความหมายด้านธุรกิจการค้าและความร่ำรวยเป็นหลัก

สำหรับผลการวิจัยด้านค่านิยมพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายนิยมเลือกลูกชายคนโตเป็นผู้สืบทอดตำแหน่งและกิจการของตระกูล นิยมให้ผู้สืบทอดแต่งงานก่อน จากนั้นค่อยสืบทอดกิจการต่อจาก

ผู้ใหญ่ และนิยมเลือกคนที่คู่ควรกันมาเป็นเนื้อคู่ของผู้สืบทอด เพื่อให้กิจการของครอบครัวประสบความสำเร็จ และเพื่อให้ชีวิตมีความสุขสบาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทศนีย์ ทองสว่าง (2544: 63) กล่าวว่า ค่านิยมมีความสำคัญมาก ซึ่งมีผลกระทบต่อความเจริญและความเสื่อมของสังคม กล่าวคือ ค่านิยมมีอิทธิพลต่อบุคคลสามารถทำให้กิจการที่พวกเราทำประสบความสำเร็จได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญนุช สุขทาพจน์ (2562: 746) ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดทฤษฎีการเล่าเรื่องกับค่านิยมคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ เรื่อง เลือดข้นคนจาง พบว่า ค่านิยมในด้านธุรกิจและด้านความรักสามารถทำให้ผู้ชมได้ข้อคิด และนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ความเชื่อในการทำค้าขายมีผลต่อความสำเร็จของการค้าขาย สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขายได้ เช่น ความเชื่อในการตั้งชื่อร้านค้า การตั้งชื่อลูกหลาน และการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน มักจะเพิ่มกำลังใจและความมั่นใจให้กับทั้งผู้ขาย ผู้ซื้อ และคนงาน สำหรับค่านิยมที่นิยมให้ความสำคัญกับลูกชายคนโต และการเลือกเนื้อคู่ที่คู่ควรกัน เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความเจริญของการค้าขาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การตั้งชื่อร้านค้าหรือลูกหลานด้วยตัวอักษรมงคล และการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีน สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขายได้ ผู้คนที่อยากทำการค้าขายสามารถเลียนแบบวิธีการตั้งชื่อและการจัดตั้งรูปปั้นสัตว์มงคลจีนที่ปรากฏในงานวิจัยเรื่องนี้ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำค้าขาย และทำให้การค้าขายเจริญรุ่งเรือง

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า คนไทยเชื้อสายที่ทำการค้าขายนิยมเลือกลูกชายคนโตเป็นผู้สืบทอดกิจการตระกูล และนิยมเลือกเนื้อคู่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน เพื่อปกป้องรักษากิจการการค้าขายของตระกูลให้มั่นคง ซึ่งเป็นค่านิยมที่มีผลกระทบต่อความเจริญและความล้มเหลวของการค้าขาย ครอบครัวที่ทำการค้าขายในสังคมสามารถนำค่านิยมในงานวิจัยเรื่องนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อนักวิชาการและผู้สนใจทำการค้าขายแบบจีน จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาความเชื่อในการไหว้เทพเจ้าแห่งโชคลาภในการทำค้าขาย เพื่อเป็นผลประโยชน์ต่อกลุ่มคนที่ทำการค้าขาย

2.2 ควรศึกษาค่านิยมด้านการศึกษาของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำการค้าขายด้วย เพื่อพบปัญหาที่เกิดจากการศึกษาในการทำค้าขาย และบันทึกลงให้กลุ่มคนที่ทำการค้าขายไปเรียนรู้ความรู้เฉพาะด้านการค้าขาย เพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างความเจริญรุ่งเรืองกับธุรกิจค้าขายของตนเอง

เอกสารอ้างอิง (References)

- เจิ่น จิ้นหรง. (2564). โอกาสร่วมทางยุทธศาสตร์ไทย-จีน เชื่อมโลกเชื่อมไทย 5 ด้าน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://thaipublica.org/2017/11/connecting-asia-one-belt-one-road-bbl-semina/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2565.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2544). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ธนาภรณ์ วิวัฒน์ศร. (2556). **ทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อความเชื่อเรื่องโชคลางของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร**. หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญยง สุขหาพจน์. (2562). แนวคิดทฤษฎีการเล่าเรื่องกับค่านิยมคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ เรื่อง เลือดข้นคนจาง. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10. วันที่ 29 มีนาคม 2562. หน้า 746-754. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม.
- ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์. (2544). **สัตว์มงคลจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ปิยะแสง จันทรวงศ์ไพศาล. (2552). **108 สัญลักษณ์จีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2544). **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- วัชรวิญญู ยะวิเชียร. (2561). มองวิถีชีวิตจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยผ่านวรรณกรรมจีนของเหยาจางเหยวี่. การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ 1. วันที่ 20-21 สิงหาคม 2561. หน้า 389-395. หอประชุมเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา: เอ็ม-เอ็ดดูเคชั่น.
- สุภัทรา โยธินศิริกุล. (กันยายน-ตุลาคม 2561). สิริมงคลจีนกับความเชื่อตามศาสตร์ฮวงจุ้ยของชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. 38(5): 119-143.
- องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557). **กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2542). **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม** (กระบวนการทัศน์และบทบาทในประชาสังคม). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.